

BASEL- I ve BASEL- II Uzlaşısı'nın Bankalar Tarafından İşletmelere Verilen Kredilerde Risk Yönetimi Aracı Olarak Kullanılması

Yrd. Doç. Dr. Mikail Erol
Çanakkale Onsekiz Mart Üniv., Biga İ.İ.B.F.

Özet

Son yıllarda bütün dünyada ortaya çıkmış olan finansal krizlerin esas nedenlerinin bankacılık faaliyetlerinden kaynaklandığı bilinmektedir. Ülkenin bankacılık ile ilgili düzenlemeleri yetersiz kalması durumunda bankalarca ödenen kredinin bir kısmı hatta çoğunluğu dönmemektedir. Kredi riski kısaca "verilen kredilerin geri dönmemesi" olarak açıklanabilir.

Sermaye piyasalarının küreselleşmesi ve bankacılık sektöründeki gelişmeler çeşitli uluslararası düzenlemeleri de beraberinde getirmiştir. Bu düzenlemelerin birisi de Basel Komitesi tarafından belirlenen ve Dünya Bankası tarafından 1988 yılında Basel-I ve 1999 yılında Basel-II kriterleridir. Türkiye'de bu kriterlere uygun düzenlemeler yapılmıştır.

Çalışmamızda Basel-I ve Basel-II kriterlerinin bankalar tarafından işletmelere verilen kredilerde Risk Yönetimi aracı olarak kullanılması esas alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Basel-I ve Basel-II, kredi, risk yönetimi.

Abstract (The Use Of Basel I and Basel II Pact As The Risk Management Tool on The Loans Given By The Banks To The Businesses)

Main reasons of the financial crises existing throughout the world in recent years are known to emerge from the banking insufficient, most of the loans paid to the banks do not return. Loan risk can shortly be explored as "the loans not to be returned".

Globalization of the capital market and the developments in the banking sector bring the international regulations. One of these regulations is the one which has been determined by Basel Committee in 1988 as Basel-I and in 1999 as Basel-II. Turkey also made regulations confronting these criteries.

In our study it is mainly focused on the point that Basel-I and Basel-II criteries are accepted as the essential tool of the risk management on the loans given by the Banks to the businesses.

Key Words: Basel-I and Basel-II, credit, risk management.

1. Giriş

Finansal krizlerin temelinde bankacılık faaliyetleri yatmaktadır. Bu da o ülkenin bankacılık ile ilgili düzenlemelerinden kaynaklanmaktadır.

Kredi riskinin sadece Avrupa ülkelerinde olmadığı bütün dünya ülkelerinde söz konusu olduğu son yıllarda açıkça ortaya çıkmıştır. Bundan dolayı Dünya Bankası Basel-I Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından 1988 yılında I.sermaye

uzlaşısını yayınlamış daha sonra da bazı değişiklikler yapılarak II.Basel uzlaşısı yayınlanmıştır.

Basel-I ve Basel-II Uzlaşısı'nın bankalar tarafından işletmelere verilen kredilerde Risk Yönetim Aracı olarak kullanılması ile ilgili çalışmamızı üç bölüm altında inceledik. Birinci bölümde; Basel-I Düzenlemesi ve Basel Komitesi Adımları.konusu incelenmiş. İkinci bölümde;Basel-II Düzenlemesi ve İlkeleri, üçüncü bölümde ise; Risk Kavramı, Bankacılık sektöründe Risk Türleri ve Risk Yönetimi kavramı üzerinde durulmuştur.

2. Basel-I Uzlaşısı Hakkında Genel Kavramlar

Bankacılığın regülasyonu ve risk yönetim alanında, ilk kapsamlı ortak uluslar arası uzlaşmayı oluşturan Basel-I'in Düzenlemesi ve Basel Komitesi Adımları hakkında açıklamalar verilmiştir.

2.1. Basel-I Düzenlemesi

1970'li yılların başlarında sabit kur sisteminden vazgeçilmesi ve yaşanan kriz finansal piyasalarda büyük dalgalanmalar ortaya çıkarmış, bu sorunlara çözüm bulmak amacıyla, 1974 yılında Uluslar Arası Ödemeler Bankası(Bank For International Settlements-BIS) nezdinde "Bankacılık Düzenleme ve Denetim Uygulama Komitesi"adında bir komite oluşturulmuştur. (ŞENTURAN, 2006;46)

Basel-I'in temel amacı; uluslar arası bankacılık sisteminin istikrarını, emniyetini ve güvenilirliğini korumak,bankaların risk kültürünü oluşturmak, yöneticilerin ve banka sahiplerinin bakış açılarını yeni düzenlemelere uyumlu olarak genişletmek, teknolojik yatırımları tamamlamak, personeli eğitmek ve farklı ülkelerdeki uygulamalarla yeknesaklık sağlamak, uluslar arası bankalar arasında rekabet eşitsizliğini azaltmak olarak belirlenmiştir.(AKSOY, 2005;15)

Basel Komitesi adı verilen bu komiteye üye ülkeler; Belçika, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Lüksemburg, Hollanda, İsveç, İsviçre, İspanya, İngiltere ve ABD'dir. Türkiye gecikmeli olsa da 1 Ocak

2002'de girmiştir. Komiteye üye ülkeler hem kendi merkez bankaları hem de bankacılık denetiminde resmi sorumluluğu olan kurumlar tarafından temsil edilir. Basel Komite resmi olarak kanun ve kural koyma yetkisine sahip olmakla birlikte, bankacılık sektöründe yapılacak düzenlemeler ile ilgili tasarı ve teklifler üreterek bunları tartışmaya açabilmektedir. (ŞENTURAN, 2006;47)

2.2. Basel Komitesi Adımları

Basel Komitesi tarafından üye ülkelere yönelik ve tavsiye niteliğinde kararlar alınmış ve bu kararlar 100'ün üzerinde ülke tarafından büyük kabul görmüş ve uygulamaya koyulmuştur.

İlk dönemlerde likidite perspektifinden kredi riskine odaklanan Basel Komitesi kararları, piyasa ve operasyonel risklerin de ilavesiyle, gelişmeye açık hale gelmiştir. Getirilen risk ağırlıklarının kredi riski, banka bilançosu ve dolayısıyla Kredilendirme kapasitesi üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır. Basel-I'de sermaye yeterliliği açısından bankaların aktifleri dört risk kategorisinde (% 0, % 20, % 40 ve %100) ağırlıklandırılarak ortalaması alınmakta ve banka sermaye tutarının risk ağırlıklı aktifler içindeki payının % 8'den az olmaya çağı öngörülmektedir (AKSOY, 2005;15).

Ayrıca bilanço dışı varlıklar içinde aşamalı bir yöntem uygulanmaktadır. Birinci aşamada kredi dönüştürme katsayıları ile nakdi kredi benzeri haline getirilmekte ve ikinci aşamada uygun risk ağırlıkları ile çarpılmaktadır.

Basel-I'de devletler, merkez bankaları ve bankalar için OECD üyesi ülke ayrımı yapılmakta ve bu ülkelerdeki bankalar daha az riskli olarak değerlendirilmektedir.

Basel-I'de OECD üyesi olan ve olmayan ülkeler için farklı risk tartışması ve OECD üyesi ülkelerin avantajlı olması; bankaları, risk yönetim sistemlerini geliştirmeleri yönünde yeterince teşvik etmemesi; kredi risklerinin ve vade yapısına dikkat edilmemesi, teminat kullanımının sınırlı tutulması, kredi risklerine aşırı odaklanması ve operasyonel risklerin dikkate alınmama-

sı nedeniyle eleştirilmektedir (NONTES-NEGRET, 2006; 12-13).

3. Basel-II Uzlaşısı Hakkında Genel Kavramlar

Bankacılık sektörünün yeniden yapılanmasını hedefleyen Basel-II'nin düzenlenmesi ve ilkeleri hakkında açıklamalar yapılacaktır.

3.1. Basel-II Düzenlemesi

Finansal piyasalarda ve bankacılık sektöründe krizlerin yaşanması ve Basel-I ilkelerinin yetersizliği konusunda eleştirileri beraberinde getirmiştir. Bu eleştiriler Basel-I ilkelerinin sermaye yeterliliğini araştırırken özellikle operasyonel riskleri dikkate almaması üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunun üzerine Basel Komitesi 1999 yılında yeni bir çalışma başlatmış ve bu çalışmayı da 2004 yılında Basel-II ilkeleri olarak açıklamıştır (UYAR ve AYGÖREN, 2006; 54). Açıklanan Basel-II ilkeleri tüm dünya bankacılık sektörü tarafından kabul edilmiş ve 2007-2009 yılları arasında birçok ülke tarafından uygulamaya konulması beklenmektedir (RODRIGUEZ, 2000; 121-124).

Basel-II aşağıdaki amaçları karşılamak için oluşturulmuştur (DOYRANGÖL ve SALTOĞLU, 2006; 119-120).

- Etkin risk yönetimi ve piyasa disiplini geliştirmek,
- Sermaye yeterliliği ölçümlerinin etkinliğini artırmak,
- Bu sayede etkili ve sağlam bir bankacılık sistemi oluşturmak,
- Finansal istikrara katkıda bulunmaktır.

Basel-II üç yapısal bloktan oluşmaktadır (KARABIYIK ve ANBAR,2006; 41-43). Birinci yapısal blok, bankanın risklere karşı elinde bulundurması gereken asgari sermaye tutarı, ikinci yapısal blok denetleyici kumun bankanın risk yönetimi yaklaşımını incelemesi, üçüncü yapısal blokta ise bankaların kamuoyuna ne tür bilgileri ne şekilde açıklayacaklarının çerçevesi belirlenmiştir.

3.2. Basel-II İlkeleri

Basel-II ilkeleri, Basel-I ilkelerinin devamı niteliğindedir. Basel-I'de sermaye yeterliliği hesaplanırken sadece kredi hesaplama katılmış, piyasa riski ve operasyonel riskler gibi diğer riskler gözardı edilmiştir. Bilindiği gibi bankadan kredi kullanan işletmelerin sahip oldukları operasyonel riskler geri dönüşünde önemli bir etkidir. Bankacılık sektörü açısından bu riskin değerlendirilmesi ve sermaye yeterliliğinin hesaplanmasında kullanılması gerekir. Basel-II ilkelerinde de bu risk sermaye yeterliliğinin hesaplanmasında dikkate alınmıştır. Riskli aktifler karşısında tutulması gereken sermaye ölçülmesine ilişkin yöntem kısmen değişmiş ve kredi riskinin ölçülmesinde yeni yöntemler geliştirilmiştir (UYAR ve AYGÖREN, 2006;55).

Basel-II ile birlikte sermaye yeterliliğinin yanı sıra, bankaların kredi risk yönetimi stratejilerini belirlemesini temel alan denetimsel gözden geçirme ve kamu oyu aydınlatmalarını esas alan piyasa disiplini ayakları da ortaya konmaktadır. (AKBULUT,2006;153)

İşletmeler açısından Basel-II ile birlikte riskin ölçümü iki ana unsura dayanmaktadır. Bunlar kullanılan firmanın risk seviyesi ve kredi işleminin risk seviyesidir. Faaliyet riski olarak da adlandırılan firma riski iki açıdan değerlendirilmektedir.

Bunlardan birincisi firmanın finansal verilerini oluşturmasıdır (MISIRLIOĞLU,2006; 30). Bunlar;

- Bilanço
- Gelir tablosu
- Nakit Akım Tablosu
- Diğer Finansal Tablolar

Faaliyet riskini ölçen diğer hususlar ise firmanın niteliksel faktörleridir. Bunlar;

- Yönetici ve ortakların geçmişi
- Yönetim ve organizasyon yapısı
- Ürün ve hizmet gelişimi
- İthalat ve ihracat durumu
- İş kontrol yapısı
- Pazar payı gibi faktörlerdir.

Kredi riskinde ise;

- İşletmenin türü

- Kredinin vadesi
- Kredi için verilen teminatın türü
- Firmanın finansal yapısı
- Para birimi
- Firmanın geçmiş yükümlülüklerini yerine getirmedeki sadakati dikkate alınır.

Basel-II Uzlaşısı olarak bilinen bu düzenlemenin üç ana unsuru bulunmaktadır (KUTUKIZ, 2005; 138)

- Asgari sermaye gereği
- Sermaye yeterliliğinin denetimi
- Piyasa disiplini.

Basel-II ilkelerine göre bankaların sermaye yeterliliği;

$$\text{Yeterliliği} : \frac{\text{Toplam sermaye}}{\text{Kredi Riski + Piyasa Riski + Operasyonel Risk}}$$

formülü ile hesaplanır (UYAR ve AYGÖREN, 2006; 55).

Bankaların müşterilerine verdikleri kredilerdeki risk oranı ise;

Kredi Riski: (Kredi Tutarı – Teminat Tutarı) X Risk Ağırlığı formülü uygulanarak bulunur (DOYRANGÖL ve SALTOĞLU, 2006; 124).

4. Bankalarda Risk Kavramı

Çalışmanın bu bölümünde bankalarda risk kavramı ve yönetimi konuları açıklanmıştır.

Risk, istenmeyen bir durumun ortaya çıkmasıdır (OKKA, 2005; 310). Risk, belirsizlik koşullarında oluşan durumdur (GÜRSOY, 2007; 199-221). Risk, hasar tehlikesi olarak da tanımlanabilir (EKER, 2002; 4).

Risk, taraflarca kabul edilen veya istenilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, beklenen olayların gerçekleşmesi ya da beklenmeyen durumların ortaya çıkmasına bağlı olarak zarar edilmesi olasılığını ifade eder (AKMAN ve Diğerleri,2000:105).

Risk, müşteri işletmenin mali tablolarında önemli düzeyde hata ve düzensizlik olmasına rağmen denetçinin bunlar hakkında olumlu görüş verme olasılığı ve mali tablolarda veya dipnotlarında yahut da özet denetim raporunda açıklanması gerektiği halde açıklama yapılmamasından ortaya çıkan durumdur (KAVAL, 2003; 74).

Risklerin özellikleri şu şekilde ortaya çıkar:

- Genellikle tam ve net olarak bilinmez ya da öngörülmez.
- Zamanla değişir.
- Yönetilebilir bir olgudur.
- Sonuç üzerinde olumsuz etkileri vardır.

Risk işletme açısından ele alındığında kazanç elde etme fırsatı olarak da görülebilir. Risk kavramı finansal yönden ele alındığında ise; bir işleme ilişkin bir parasal kaybın ortaya çıkması veya bir giderin ya da zararın ortaya çıkması ile neticelenecek ekonomik faydanın azalması olarak da tanımlanır (YÜZBAŞIOĞLU, 2003; 21).

4.2. Bankacılık Sektöründe Risk Türleri

Bankacılık sektöründe riskin ortaya çıkması farklı kaynaklardan ve farklı şekillerde oluşabilmektedir. Modern finansal kurumlar faaliyetleri sırasında en az beş türlü riskle karşı karşıya kalmaktadır (SAUNDER, 1994; 75). Bunlar kredi riski, piyasa riski, operasyonel risk, bilanço dışı işlemler riski ve likidite riskidir.

Kredi Riski: Kredinin kullanılmasında yapılan sözleşme şartlarına uygun olmaması durumunda ortaya çıkan risktir. Bu riske gecikme veya teminat riski de denilmektedir (URAL, 2005;4).

Kredi riskinin ortaya çıkmasında kredi analizleri yapılır. Kredi analizlerinin amacı, kredi isteklilerinin sözleşme şartlarına uygun olarak krediyi geri ödeme kapasitesine ve arzusuna sahip olup olmadığını belirlemektir (AKGÜÇ, 1991; 2).

Basel Komitesi, bankaların etkisi altında oldukları risklerin genelde kredi riski, spesifik olarak ise büyük kredilere yoğunlaşmaları olduğunu belirtmekte ve bunun

sınırlandırılmasına dönük önlemlerinin alınmasında denetim otoritelerinin önem taşıdığına inanmaktadır (TBD, 1991; 2).

Piyasa Riski: Finans alanındaki bir işletmenin mali yapısının piyasa fiyatlarındaki dalgalanmalar veya piyasalardaki zıt yöndeki fiyat hareketlerinden dolayı maruz kalabileceği riski ifade eder. Piyasa riski, faiz ve döviz riski olmak üzere gruplara ayrılır ve herhangi bir zamanda meydana gelebilir (ÇELİK, 2001;62).

Piyasa riskinin en aza indirilmesi, piyasa disiplini yoluyla mümkündür. Piyasa disiplini; piyasalardaki kurumlarla ilgili bilgilerin zamanında doğru ve şeffaf bir şekilde alınmasını kapsar (ERÇEL, 2000; 133-135).

Operasyonel Risk: Bankacılık faaliyetlerinin yerine getirilmesi için oluşturulan tüm süreçlerde istenilen sonuçla gerçekleşen sonuç arasında oluşan farktır. Operasyonel risk unsurları süreçlere ilişkin riskler, insan kaynağına ilişkin riskler, sistem riskleri ve harici riskler olarak sınıflandırılır. Günümüzde ATM, EFT online sistemlerinin teknoloji yoğun yapısı ile bankaların çok sayıda ülkede faaliyette bulunması, bu riski çok önemli bir risk haline getirmiştir (KARACAN, 2002; 19-20).

Bilanço Dışı İşlemler Riski: Bilanço dışı işlemler doğrudan bilanço içinde yer almadan bankayı kar zarar hesabı aracılığıyla etkileyen işlemlerdir. Bilanço dışı işlemler genel olarak ikiye ayrılabilir. Bunlar; Borç araçları ve türev ürünlerdir. Türkiye’de yaygınlaşarak banka bilançoları içinde daha yüksek bir orana ulaşması, bankacılığın bu yöne kaymasına neden olmuştur (AYDIN, 2000;34).

Likidite Riski: Likidite riski tüm işletmelerde aktif ve pasiflerde oluşabilecek vade uyumsuzluğu başta olmak üzere; aktiflerin , batık krediler dışındaki donuk aktiflerin artışı ya da donuk olmayan aktiflerin donuk hale gelmesi aktiflerden elde edilecek faiz tahsilatlarının hızlı ve beklenmeyen mevduat çekiliş talebi, yerel uluslar arası krizler sonucu nakit talebinin hızlı artışı vb. nedenlerden dolayı aktiflerin fonlama ihtiyacı ve buna bağlı olarak nakit ödemelerini ve taahhütlerinin yerine geti-

rilmeme tehlikesidir. Bankacılık sektöründe likidite riski diğer sektörlerde göre ekonomi ve toplumu daha çok etkilediğinden ayrıca bir önem kazanmaktadır (TEV-FİK,1995:16-20)

4.3. Risk Yönetimi Kavramı

İşletmenin normal faaliyeti süreci içerisinde karşılaşılan risklerin giderilmesi, minimize edilmesine dönük her türlü faaliyeti risk yönetimi aracı olarak açıklamak mümkündür. Risk yönetiminin temel hedefi, karar verme mekanizmaları için risklerin görünür ve ölçülebilir hale getirmek subjektifliğini azaltmaktadır.

Bu şekilde belirsizlikler ve bu belirsizliğin yaratacağı olumsuzluklar en aza indirmeye çalışılır (KAVAL, 1995; 48-51).

İşletmeler açısından risk yönetimi; işletmenin varlıklarını, yükümlülüklerini işletmenin değerini en çok artıracak biçimde yönetmek anlamında da kullanılabilir. İşletmelerin aktif ve pasiflerini doğru planlayıp yönetebilmeleri için işletmenin mali yapısı üstünde ve trend analizi içerisinde etkin finansal analiz çalışması yapmaları gerekir (EKER ,2002:4).

Bankacılık sektöründe parasal aktiflerin ve pasiflerin bilanço içindeki payı oldukça yüksek olduğundan maruz kalınan risk de oldukça yüksektir. Finans kuruluşları içerisinde önemli yer tutan bankacılık sektöründe risk yönetiminin önem kazanmasını sağlayan başlıca unsurlar aşağıda belirtilmiştir (YAVUZ, 2002:30)

- Gittikçe artan sayıda finansal enstrümanlar,
- Sermaye talebini artırma baskısı,
- Uygun ve doğru fiyatlandırmaya Parazar ve kredi riskinin kontrol altında tutulması,
- Artan zorunluluklardır,
- Müşteri servisinin hızlandırılması ve kalitesinin de artırılması.

Sonuç olarak risk yönetiminin, bir bankanın en yaşamsal stratejik fonksiyonlarından ve bankaya “rekabet üstünlüğü” sağlayabilecek en önemli araçlardan birisi olduğu kabul edilebilir.

5. Sonuç

Bir ekonomi için bankacılık sektörü, hızlı büyüme ve gelişmenin sağlanmasında önemli bir araç niteliği taşır. Bankalar ülke yönetimleri açısından sadece parasal kontrol aracı olmayıp ekonominin yeniden yapılanmasında ve uzun dönemli sürdürülebilir makro ekonomik istikrarın sağlanmasında da etkili olan kurumlardır. Mali sistem içinde bu kadar önemli bir role sahip olan bankacılık sektörü üzerindeki risklerin de iyi belirlenmesi, ortaya çıkış nedenlerinin ve iyi analiz edilmesi ve her dönem gelişen ülke ekonomilerinin, yeni ortaya çıkan enstrümanlarını da dikkate alarak doğru çözüm yollarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Dünya Bankası'na çıkarılan Basel Uzlaşısı ve Avrupa Birliği ülkelerince hazırlanan ve Türkiye'nin de dahil olduğu birlik, Bankacılık ve Banka Kredi risklerine bir düzenleme getirmiştir. Bankalar bünyesinde kredi riski, piyasa riski, operasyonel risk ve faiz oranı riski, likidite riski yönetimlerine ve portföy bazında sayısal etki çalışmalarına ilişkin belirlenecek strateji, model ve uygulamalar ile içsel öz kaynak değerlendirme sistemlerine ilişkin yapılacak çalışmaların planlanarak etkin ve koordineli bir şekilde yeniden yapılandırılması önem taşımaktadır.

Banka ve şirketlerin, daha kurumsal ve daha şeffaf bir yapıya kavuşturulması, kredi ve operasyonel risk ve derecelendirme ve de kültürünün geliştirilmesi ve risk yönetim modellerinin oluşturularak etkinliğinin arttırılması gerekmektedir. Bankalar tarafından verilen kredilerde riski en aza indirmek veya ortadan kaldırmak için Basel-I ve Basel-II Uzlaşısı'nın araç olarak kullanılması bankaları olumlu yönden etkileyecek ve kredi riskini kontrol edebilecektir.

Kaynakça

- AKSOY, Tamer: “**Basel-II Temel Düzenlemeler, Etkileri, Ülkemize Yönelik Öneriler**” ASMMMO Oda Bülteni, Yıl: 15, Sayı: 162, Ankara, 2005.
- AKBULAK, Yavuz: “**Basel-II Ne Getiriyor?**” Lebib Yalkın Yay., Sayı: 31, Temmuz, 2006.
- AKGÜÇ, Öztin: “**Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi**”, Genişletilmiş 5. Baskı, Avcıol Basım Yay., İstanbul, 1991.

AKMAN V., ALKİN Emre ve SAVAS Tuğrul: “**Bankalarda Risk Yönetimine Giriş**” Çetin Matbaacılık, İstanbul, 2000.

AYDIN, Aydan: “**Bilanço Dışı İşletmeler**” Türk Bankacılık Dergisi, Sayı: 34, 2000.

AYGÖREN, Hakan: “**Finansman Maliyeti, Finansal Raporlama ve Muhasebe**.”

UYAR, Süleyman: “**Açısından Değerlendirme**” Mali Çözüm Dergisi, Yıl:16, İstanbul 2006.

DOYRANGÖL, Nuran Cömert: “**Basel-II From The Accountant's Perspective**”, 17. World Congress Of Accountants, İstanbul, 2006.

SALTOĞLU, Müge ÇELİK, Faik: “**Türk Bankacılığında Risk Yönetimi, Yönetmeliği, Dönemi Ve Piyasa Riski Ölçüm Metodları**” İktisat Dergisi, Eylül,2001

ERÇEL, Gazi: “**Türk Bankacılık Sistemi- Bankacılık ve Son Gelişmeler**” İktisadi Kalınma Vakfı, Eylül, İstanbul, 2000.

EKER, Hakan: “**Finansal Analiz Risk Yönetimi**” <http://www.danismend.com>, 2002.

GÜRSOY, Cudi Tuncer: “**Finansal Yönetim İlkeleri**” Doğuş Üniv. Yay., No: 1, İstanbul, 2007.

KAVAL, Hasan: “**Muhasebe Denetimi**” Akademik Danışmanlık AŞ., Ankara, 2003.

_____ : “**Risk Yönetimi**” Bankacılık Dergisi , Sayı: 11.

KARACAN, A.İhsan: “**Bankacılık ve Kriz**” Tütünbank Yay., İstanbul.

KARABIYIK, Lale ANBAR, Adem: “**Basel-II'nin Gelişmekte Olan Ükelere Olası Etkileri**” Muhasebe Finansman Dergisi, Sayı: 32, Ekim 2006.

KUTUKIZ, Doğan: “**Avrupa Birliği Sermaye Direktifleri Basel Uzlaşısı ve Türkiye'de Kredi Sınırlaması**” Muhasebe Finansman Dergisi Sayı: 25, Ocak 2005.

MISIRLIOĞLU İsmail Ufuk: “**UFRS ve Basel-II'nin İşletme Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri**” Mali Çözüm Dergisi, Yıl: 16, Sayı: 76.

NONTES, NEGRET, Fernando: “**Risk Management Challenges**” April 2006, 12-26.

OKKA, Osman: “**Finansal Yönetime Giriş**” Nobel Yay., Ankara, 2005.

RODRIGUEZ, L.J.: “**Banking Stability and The Basel Capital**” Standards Cato Journal Vol: 23, 2000.

SAUNDER, Anthony: “**Financial Institutions Management A ModernV Perspective**” Irwin Publication, 1994.

ŞENTURAN, Şermin: “**Basel-II Standartları ve KOBİ'lerde Kurumsal Yönetim**” Muhasebe ve Denetime Bakış Sayı: 20, Ankara, 2006.

TBB: “**Büyük Risklerin Ölçümü ve Denetimi**”, 1991 www.tbb.org.tr

TEVFİK, Gürman: “**Bankalarda Likidite Riski**” Bankacılık Dergisi Sayı: 10, 1995.

URAL, Mert: “**Bankacılık ve Mali Kurumlar**”, 2005

www.edu.tr.userb/mert.ural/dosyalar/Banka

YÜZBAŞIOĞLU, Nejat: “**Risk Yönetimi ve Bankaların Denetimi**”, 2003 <http://www.bddk.org>.

YAVUZ, Salih Tanja: “**RiskYönetimi İçeri mi Aktif Pasif Yönetimi Dışarı mı?**” Bankacılar Dergisi Sayı: 41, 2002.